

1. Pojęcia charakterystyczne dla liryki zawiera zestaw:

- a. dramat, didaskalia, dialog
- b. porównanie, rym, , wers**
- c. wątek, fabuła, bohater

2. Zapisz przy zdaniach **P (prawda) F (fałsz)**.

- a) *Szelest* to wyraz dźwiękonaśladowczy.P
- b) Na pytanie retoryczne powinniśmy oczekiwać wyczerpującej odpowiedzi.F
- c) W sformułowaniu *krople deszczu* wyraz *deszcz* to epitet.P
- d) Środek stylistyczny polegający na złagodzeniu treści słowa to eufemizm.P
eufemizm – zamiast starość to wiek dojrzały lub jesień życia
- e) Użycie apostrofy wpływa na podniosły charakter utworu.P
- f) Metafora to inaczej przenośnia.P

3. Przeczytaj wiersz J. Brzechwy i wykonaj polecenia odnoszące się do tego tekstu.

*I nowa bije już godzina,
Nowy rok szkolny się zaczyna,
Już czeka szkoła i koledzy,
I w książkach – zasób nowej wiedzy.
Jakżeż lubiłem w młodych latach
Pod koniec upalnego lata
Do milej szkoły biec z tornistrem
I łowić wszystko wzrokiem bystrym.
Szkoła! Marzenie najgorętsze!
Gdzie klasa jest? Na którym pięttrze?
Gdzie moja ławka? W którym rzędzie?
Kto obok w ławce siedzieć będzie?*

A. Występują tu rymy: a) męskie b) żeńskie

B. Podmiot liryczny w tym wierszu jest: a) kobietą b) mężczyzną.

Świadczy o tym cytat (słowo lub słowa z tekstu):lubiłem.....

C. Z tego wiersza dowiadujemy się o podmiocie lirycznym, że: (podaj 2 informacje)wspomina
czasy szkolne, lubił szkołę, lubił się uczyć.....,

D. Wypisz z wiersza jedno wykrzyknienie i jedno pytanie retoryczne: ...Kto obok w ławce siedzieć
będzie? –pytanie retoryczne.....

Szkoła! - wykrzyknienie

E. Jaka jest funkcja pytania retorycznego, po co są one w wierszu?

Zwraca uwagę na myśli, refleksje podmiotu lirycznego

4. Przeczytaj utwór Leopolda Staffa „Dzieciństwo”. Następnie **odszukaj w tekście i wpisz do tabeli przykłady wskazanych środków stylistycznych oraz ich funkcję w wierszu.**

*Poezja starych studni, zepsutych zegarów,
Strychu i niemych skrzypiec pękniętych bez grajka,
Zzółkła księga, gdzie uschła niezapominajka
Drzewie – były dzieciństwu memu lasem czarów...*

*Zbierałem zardzewiałe, stare klucze... Bajka
Szeptala mi, że klucz jest dziwnym darem darów,
Że otworzy mi zamki skryte w tajny parów,
Gdzie wejść – blady książkę z obrazu van Dycka.*

*Motyle-m potem zbierał, magicznej latarki
Cuda wywoływałem na ściennej tapecie
I gromadziłem długi czas pocztowe marki...*

*Bo było to jak podróż szalona po świecie,
Pełne przygód odjazdy w wszystkie świata części...
Sen słodki, nedorzeczny, jak szczęście... jak szczęście...*

Środek stylistyczny	Przykład	FUNKCJA W WIERSZU
epitet	Magicznej (latarki)	Podkreśla cechę przedmiotu – latarki
przerzutnia – przerzucenie części zdania do drugiego wersu	„Zbierałem zardzewiałe, stare klucze... Bajka Szeptala mi, że klucz jest dziwnym darem darów,”	Zwraca uwagę na treść wersów, akcentuje treść, podkreśla ją
personifikacja	„Bajka Szeptala mi...”	Tworzy obraz poetycki, wpływa na wyobraźnię odbiorcy
porównanie	„Bo było to jak podróż szalona po świecie,”	Podkreśla przyjemność z oglądania i zbierania znaczków.

powtórzenie	<i>jak szczęście... jak szczęście...</i>	Tworzy obraz poetycki Podkreśla ważność, znaczenie tego słowa
metafora	<i>Bajka Szeptala mi, że klucz jest dziwnym darem darów, Że otworzy mi zamki skryte w tajny parów,</i>	Tworzy obraz poetycki, upoetycznia wypowiedź, tutaj podkreśla magiczne cechy klucza, który otwiera świat tajemniczy, pełen przygód.

5. Przeczytaj wiersz J. Ratajczaka, a następnie wykonaj zamieszczone obok polecenie.

*Z byle słomki, z byle trawy
Piękny dom sobie postawił.*

Podkreśl właściwą odpowiedź.

*Spadnie rosa-jest bogaty,
W listku dojrzy nowe światy.*

rym: dokładny – niedokładny
strofa: trzywersowa – czterowersowa –
dwuwersowa

*Kiedy będę miał czas wolny,
Zajdę do koników polnych.*

liczba sylab w wersie: różna - jednakowa

6. Podpisz rymujące się pary wyrazów (literkami a oraz b) i nazwij rymy ze względu na ich układ.

godzina

zaczyna

koledzy

wiedzy

obłoki

mowa

sowa

skoki

dama

tonie

sama

konie

rymy: parzyste,
sąsiadujące.....

rymy: okalające.....

rymy: ...krzyżowe,

7. Wytlumacz, co to znaczy liryka pośrednia, a co bezpośrednia.

7. Wyjaśnij pojęcia:

a) wiersz stroficzny-składa się ze strof, zwrotek – które mają jednakową liczbę wersów

b) wiersz wolny- budowa nieregularna,

c) wiersz biały- brak rymów

d) wiersz sylabiczny- jednakowa liczba sylab w wersach

8. Uporządkuj wiadomości- dopasuj cyfrę rzymską, arabską (np. VI 8), **dopisz poznany w klasie VII lub VIII utwór- tytuł oraz imię i nazwisko autora.**

To zadanie możecie zrobić sami bez problemów -

- I. hymn
- II. sonet
- III. pieśń
- IV. fraszka
- V. tren

1. utwór stroficzny o wyrazistym rytmie, zawierający refren - pieśń
2. krótki wierszowany utwór, zwykle żartobliwy, zakończony puentą - fraszka
3. żałobny utwór poświęcony zmarłej osobie, wyrażający żal po jej śmierci – tren
4. utwór składający się z 14 wersów podzielonych na 4 zwrotki, o ścisłym układzie rymów – sonet – dwie strofy czterowersowe, dwie strofy dwuwersowe.